

Bæredygtig skovdrift

- tilskud til grøn driftsplan

Vejledning nr. 1

Skov- og Naturstyrelsen 2009

Tilskud til fremme af bæredygtig skovdrift

Vejledning nr. 1: Grøn driftsplan

Indhold/side:

OVERSIGT OVER TILSKUD TIL FREMME AF BÆREDYGTIG SKOVDRIFT	3
HVEM KAN FÅ TILSKUD?	4
HVAD YDES DER TILSKUD TIL?	5
Modul A: Målsætning, status og kort.....	6
Modul B: Plan for omstilling til naturnær skovdrift	7
Modul C: Plan for beskyttelse af naturværdier	9
Modul D: Plan for hensyn til fortidsminder, landskabelige værdier og friluftsliv.....	10
Tilskudssatser	11
Begrænsninger.....	12
ANSØGNING OM TILSKUD	13
Ansøgningsskema.....	13
Ansøgningsfrist	14
Behandling af ansøgninger.....	14
Prioritering af ansøgninger.....	14
UDBETALING	15
Udbetaling af tilskud	15
Hvis projektet ændres eller ikke gennemføres	16
Skattemæssige forhold	16
Ejerskifte for arealer med tilskud	16
KONTROL	17
RETSGRUNDLAG	18
Bilag 1: Nøglebiotoper	19
Bilag 2: Skov- og Naturstyrelsens landsdelscentre	21

Oversigt over tilskud til fremme af bæredygtig skovdrift

Et af målene med skovloven fra juni 2004 er at fremme en bæredygtig drift af landets skove. Derfor er der udarbejdet 4 nye tilskudsordninger, som skal understøtte dette formål.

I 2001 blev der opnået enighed mellem en lang række af skovbrugets interessenter om et sæt danske retningslinier for bæredygtig skovdrift. Retningslinierne er baseret på naturnær skovdrift og en række særlige tiltag til fremme af bæredygtighedens økologiske, sociale og økonomiske elementer. De nye tilskudsordninger bygger på disse retningslinier, og understøtter elementer i den bæredygtige skovdrift, som ikke umiddelbart er økonomisk fordelagtige for en skovejer. Retningslinierne kan ses i Det Nationale Skovprogram på www.skovognatur.dk.

Tilskud til bæredygtig skovdrift omfatter følgende:

Vejledning nr. 1: Tilskud til grøn driftsplan.

Der ydes tilskud til at udarbejde en plan for bæredygtig skovdrift (grøn driftsplan). Driftsplanen kan indeholde planer for omstilling til naturnær skovdrift, beskyttelse af skovens naturværdier samt hensyn til skovens fortidsminder, landskabelige værdier og friluftsliv. Målet med den grønne driftsplan er at fremme omstillingen til bæredygtig drift af én eller flere skove på en ejendom.

Den grønne driftsplan er koblet sammen med de øvrige 3 tilskudsordninger, se nedenfor.

		
<p>Vejledning nr. 2: Tilskud til foryngelse af nåletræsarealer. Der ydes tilskud til at foryngede nåletræsarealer med hjemmehørende træarter. Målet er at fremme mulighederne for naturnær skovdrift, og herunder at øge skovenes robusthed, biologiske mangfoldighed og rekreative værdier.</p> <p>Det er en forudsætning for tilskud, at der i den pågældende skov ikke konverteres bevoksninger med hjemmehørende træarter til indførte træarter i en periode på 5 år.</p> <p>En ansøgning om tilskud prioriteres højere, og der ydes et forhøjet tilskud, hvis foryngelsen er en opfølgning på en grøn driftsplan.</p>	<p>Vejledning nr. 3: Tilskud til særlig drift. Der ydes tilskud til særlig drift og pleje af arealer i skove. Målet er især at beskytte og fremme skovenes naturværdier, og dermed understøtte bæredygtighedens økologiske element.</p> <p>Men der kan også ydes tilskud til at pleje skovenes fortidsminder og landskabelige værdier.</p> <p>En ansøgning om tilskud prioriteres højere, og der ydes et forhøjet tilskud til en række foranstaltninger, hvis den særlige drift eller pleje er en opfølgning på en grøn driftsplan.</p>	<p>Vejledning nr. 4: Tilskud til friluftsliv. Der ydes tilskud til anlægs- eller informationsprojekter for friluftslivet. Målet er at fremme mulighederne for oplevelser i skovene, og dermed understøtte bæredygtighedens sociale element.</p> <p>En ansøgning om tilskud prioriteres højere, og der ydes et forhøjet tilskud, hvis projektet for friluftslivet er en opfølgning på en grøn driftsplan.</p>

Denne vejledning

Nr. 1: Tilskud til grøn driftsplan

Hvem kan få tilskud?

Følgende kan få tilskud:

- Private ejere af fredskov.¹
- Private ejere af skovbevoksede arealer, der ikke er fredskovspligtige. Skoven skal være mindst 0,5 ha og mere end 40 meter bred (i gennemsnit).

Privat ejer kan være en person, et selskab, en fond, en forening eller lignende. Den private ejer må ikke have indgået driftsoverenskomst med eller modtage driftstilskud fra det offentlige til det konkrete areal.

Tilskud vil ikke kunne ydes til stat, kommuner og folkekirke eller selskabskonstruktioner, hvor disse har en betydelig indflydelse på driften.

¹ Hvorvidt en skov er fredskov fremgår normalt af matriklen og tingbogen, men det lokale statsskovdistrikt kan også oplyse om det. Langt de fleste skove i Danmark er fredskove.

Hvad ydes der tilskud til?

Der ydes tilskud til at udarbejde en grøn driftsplan, som indeholder:

- målsætning, status og kort (modul A-obligatorisk del)
- plan for omstilling til naturnær skovdrift (modul B-valgfri del)
- plan for beskyttelse af naturværdier (modul C-valgfri del)
- plan for hensyn til fortidsminder, landskabelige værdier og friluftsliv (modul D-valgfri del)

Den grønne driftsplan skal være af høj kvalitet, og derfor skal f.eks. skovkort og bevoksningsliste svare til det materiale, som leveres af velkendte planlægningsfirmaer.

Der skal være en klar sammenhæng mellem registrering (kort) og plan, således at informationer på skovkort og temakort indgår systematisk i planteksterne (modul B, C og D). Dette kan med fordel understøttes skematisk jf. eksempel med registrering af nøglebiotoper (figur 1, s.7).

Den grønne driftsplan skal være overskuelig og kan som minimum indeholde:

- En **indholdsfortegnelse** eller **læservejledning**, hvoraf det klart fremgår hvilke temaer planen indeholder
- **Signaturforklaring** til alle kort og **figurtekst** til alle figurer

Der ydes tilskud til at udarbejde en grøn driftsplan for én eller flere skove på samme ejendom eller en skov på flere ejendomme tilhørende samme ejer².

Ved en *skov* forstås et topografisk velafgrænset skovareal. Hvis arealet gennemskæres af en vej, som kan krydses, et enkelt jernbanespor eller et vandløb eller andre mindre topografiske skel, f.eks. en smal mark eller eng på op til 50 meters bredde, skal det stadig betragtes som én skov. Hvis skoven er opdelt i parceller med hver sin ejer, er den enkelte ejers del af skoven at betragte som én skov.

Der ydes tilskud til fredskovspligtige arealer og skovbevoksede arealer uden fredskovspligt. Der ydes dog ikke tilskud til arealer med juletræer og pyntegrønt i kort omdrift, som ikke er omfattet af fredskovspligt.³

Den grønne driftsplan er *ikke* bindende for skovejeren. Det er således frivilligt for ejeren, om de planlagte aktiviteter i driftsplanen skal gennemføres.

Planlagte aktiviteter i en grøn driftsplan kan kræve dispensation fra gældende lovgivning. Det er altid ejerens ansvar, at der ikke sker overtrædelse af gældende lovgivning.

Den grønne driftsplans 4 moduler er beskrevet nærmere i det følgende:

² Ejendom defineres i denne tilskudsordning som en samlet fast ejendom i udstykningslovens forstand.

³ Direktoratet for Fødevareerhverv kan yde tilskud til at udarbejde naturplaner for landbrugsbedrifter.

Modul A: Målsætning, status og kort

Dette modul er obligatorisk, og skal bestå af følgende dele:

Målsætning

I beskrivelsen af målsætningen for den bæredygtige skovdrift skal:

- der være opstillet en overordnet målsætning for skovejendommen,
- målsætningen afspejle driftsplanen som *helhed*, dvs. såfremt der er søgt modul B, C og/eller D, skal målsætningerne omfatte de ansøgte moduler.
- alle væsentlige delmål for skovdriften være opstillet,
- alle delmål være kvantificeret.

Status og kort

Status skal omfatte følgende registreringer og oplysninger:

- Bevoksningsinddeling med hovedtræart, væsentlige indblandingstræarter, alder, højde og areal samt anvendelse af arealer uden bevoksning.
- Der skal som minimum foretages en registrering af de nøglebiotoper, der er nævnt i bilag 1, herunder en vurdering af plejebehov.
- Offentlige reguleringer og relevante tinglysninger, f.eks. fredninger, fredede fortidsminder, arealer, som ifølge regionplanen er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder) samt skovlovsaftaler. Registreringen skal indeholde en kort beskrivelse af formålet med de offentlige reguleringer på de konkrete arealer i skoven. Gennemgangen skal således ikke være en bruttoliste, men en liste over de udpegninger, som er mest relevante i forhold til skov, natur og kulturminder.
- Skovens øvrige vigtige kulturhistoriske spor samt særlige landskabelige værdier som f.eks. udsigter, markante træer eller gamle skovbryn. Registrering af særlige landskabelige værdier kan som minimum indeholde de oplevelsesrige landskabselementer og områder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder som er nævnt i bilag 2. Vær opmærksom på at de nævnte eksempler på bilag 2 blot er vejledende og ikke er en udtømmende liste over landskabsværdier.
- Skovens adgangsforhold (veje og stier) samt særlige anlæg for friluftslivet (f.eks. bålsteder, primitive overnatningspladser, skovlegepladser og P-pladser).

På baggrund af disse registreringer og oplysninger skal der udarbejdes bevoksningsliste og korresponderende skovkort/temakort. Alle ovennævnte registreringer og oplysninger skal fremgå systematisk af kort og bevoksningsliste. Som grundlag for at udarbejde kort skal anvendes oprettet luftfoto eller orthofoto i stor målestok (f.eks. 1:4.000). Planens kortbilag udskrives i en målestok, som ligger indenfor intervallet 1:2.000 til 1:5.000. Dog kan planens kortbilag udskrives i en målestok op til 1:10.000, såfremt kortet foreligger elektronisk med mulighed for senere udskrift i valgfri målestok.

Figur 1 er et eksempel på registrering af nøglebiotoper, hvoraf det fremgår hvilken en type nøglebiotop, der er tale om, hvor den findes i skoven og hvad der er plejebehovet.

Type	Billede	Beskrivelse	Plejebehov
Græsningsskov Litra 16b Areal: 3,7 ha Hovedtræart: Eg		Skoven er en typisk græsningsskov, med bredkronede træer og tornede buske. Både biologisk og kulturhistorisk er skovtypen værdifuld. Med sine gamle træer og gode lysforhold skaber græsningsskoven gode forhold for både fugle, insekter, svampe og urter.	Et fællestræk for græsningsskove, er at de græsses eller tidligere er blevet græsset af husdyr (kvæg, heste, får) eller hjorte. Konkret plan for tidspunkt (årstid) og varighed af græsning (græsningstryk) beskrives kort. Læs mere om afgræsning her: http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/2007/Graesning.htm

Figur 1: Eksempel på registrering af en nøglebiotop (billede: fra *Nøglebiotoper i skov*, Skov-info nr. 24)

Eksisterende driftsplan

Hvis en eksisterende driftsplan for en skov på ansøgningstidspunktet er yngre end 10 år, kan der kun ydes tilskud til at udarbejde et *tillæg* til driftsplanen. Der kan således ydes tilskud til de krævede dele under modul A, som ikke er medtaget i den eksisterende driftsplan. Den maksimale tilskudssats er reduceret, jf. tabel 1. Endvidere kan der ydes tilskud til de elementer af modul B, C og D, som ikke er medtaget i den eksisterende driftsplan.

Modul B: Plan for omstilling til naturnær skovdrift

Der ydes tilskud til at udarbejde en plan for omstilling til naturnær skovdrift. Planen *skal* indeholde en langsigtet plan for skovens omstilling til naturnær skovdrift og en 10- eller 15-årig fornyelsesplan. Desuden *kan* planen indeholde en lokalitetskortlægning af hele eller dele af skoven.

Du kan læse om naturnær skovdrift i bogen "Naturnær skovdrift" af J. Bo Larsen udgivet af Dansk Skovforening i 2005. Publikationen kan læses på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: www.skovognatur.dk.

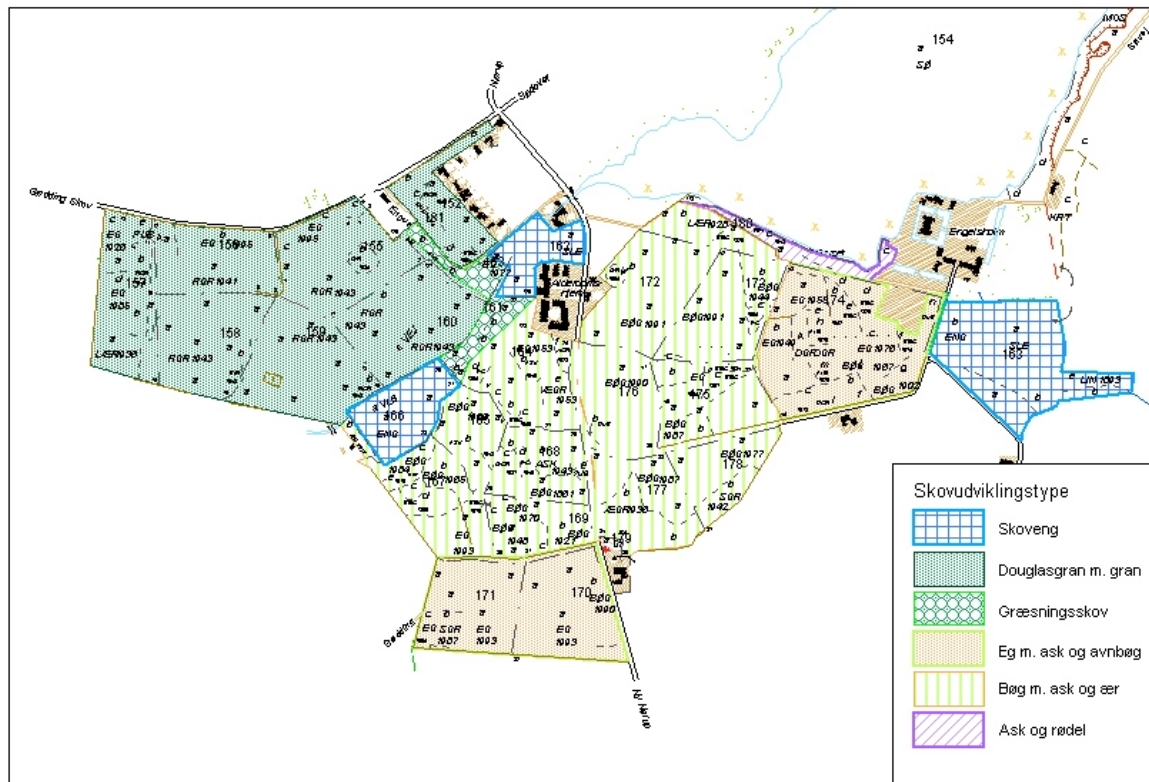
Langsigtet plan for omstilling til naturnær skovdrift

Da omstilling til naturnær skovdrift typisk vil strække sig over en længere årrække (ofte flere trægenerationer), kan en langsigtet plan for skovens omstilling være med til at fastholde kursen mod den ønskede udvikling. Derfor ydes tilskud til at udarbejde en langsigtet plan for skovens omstilling til naturnær skovdrift. I planen skal den på lang sigt ønskede naturnære bevoksningstype fastlægges for hvert område af skoven, f.eks. ved anvendelse af "*Skovudviklingstyperne*".⁴

⁴ Professor J. Bo Larsen og Skov- og Naturstyrelsen har udarbejdet et "*Katalog over skovudviklingstyper i Danmark*". Det anbefales at benytte disse "*skovudviklingstyper*" til at angive det langsigtede mål. Kataloget kan findes på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: www.skovognatur.dk.

Ved fastlæggelsen af de ønskede bevoksningstyper inddrages målet med skovdriften samt kendskabet til skovens lokaliteter (kendskab til jordbund og klimaforhold).

Denne langsigtede plan skal præsenteres på kort over skoven, se eksemplet nedenfor.

Figur 2: Eksempel på en plan for omstilling til naturnær skovdrift (Engelsholm Skov), hvor "Skovudviklingstyperne" er anvendt til at angive det langsigtede mål.

Foryngelsesplan

Der ydes tilskud til at udarbejde en 10- eller 15-årig plan for skovens foryngelser. Hver foryngelse skal relateres til den eller de enkelte afdelinger og litra i bevoksningslisten, og indtegnes på kort over skoven. Foryngelserne skal understøtte den langsigtede plan for omstilling til naturnær skovdrift.

Lokalitetskortlægning (tilvalg)

Forstlig lokalitetskortlægning omfatter kortlægning af jordbunden og vigtige dyrkningsfaktorer som grundvandsstand, forekomst af rodstandsede lag, tørveforekomster og andre forhold, som påvirker mulighederne for at dyrke forskellige træarter. Disse registreringer er værdifulde ved fastlæggelse af den langsigtede plan for omstilling til naturnær skovdrift samt valg af foryngelsestræart i foryngelsesplanen. Derfor ydes tilskud til lokalitetskortlægning af hele det bevoksede areal eller dele heraf, dog minimum et bevokset areal på 10 ha.

Feltregistreringen og afrapporteringen af lokalitetskortlægningen skal som minimum opfylde følgende krav:

- Der skal foretages mindst 1 registrering af jordbundsforholdene pr. 5 ha jævnt fordelt over kortlægningsområdet. Registreringen skal ske i gravede jordbundshuller (jordprofilbeskrivelse) eller ud fra jordboringer. I begge tilfælde til en dybde af 1,50 meter eller til højere liggende rodstandsede lag.
- Der skal foretages mindst 1 detaljeret jordprofilbeskrivelse i gravet jordbundshul pr. påbegyndt 100 ha.
- Der skal udarbejdes et jordbundskort på baggrund af det udlagte registreringsnet. På kortet inddeles kortlægningsområdet i jordtyper efter den dominerende tekstur indenfor den øverste meter. Det vil sige i sandjord, lerblandet sandjord, sandblandet lerjord, tørvejord osv. På samme måde afgrænses områder med særlige dyrkningsfaktorer såsom rodhæmmende forhold (f.eks. al-lag), samt dræningsproblemer af forskellig grad (f.eks. dybde til grundvand). Som støtte for udarbejdelsen af jordbundskort kan med fordel anvendes GEUS's jordartskort.
- Som dokumentation for kortlægningen skal der være udarbejdet profilbeskrivelser fra jordboringer og gravede jordbundshuller, hvis beliggenhed skal fremgå af kort eller en koordinat.
- Lokalitetskortlæggerens faglige og uddannelsesmæssige baggrund skal fremgå af ansøgningen og skal mindst svare til den jordbundsviden, der opnås på uddannelserne for forstkandidater eller skov- og landskabsingeniører. Der kræves dokumentation for særligt erhvervet viden om lokalitetskortlægning, tidligere udført arbejde og deltagelse i kurser eller lignende. Skov- og Naturstyrelsen tager herefter stilling i den konkrete ansøgning.

Kobling til tilskudsordningen om foryngelse af nåletræsarealer

Nærværende tilskudsordning er koblet til tilskudsordningen "*Tilskud til foryngelse af nåletræsarealer*" på følgende måder:

- En ansøgning om tilskud til foryngelse prioriteres højere, hvis foryngelsen er en opfølgning på en langsigtet plan for omstilling til naturnær skovdrift i en grøn driftsplan.
- Der ydes et forhøjet tilskud til foryngelse, hvis foryngelsen er en opfølgning på en langsigtet plan for omstilling til naturnær skovdrift i en grøn driftsplan.
- Det er en forudsætning for tilskud til foryngelse, at skovens bevoksninger med hjemmehørende træarter ikke må konverteres til indførte træarter i en periode på 5 år. Perioden regnes fra det tidspunkt, hvor tilskuddet til foryngelse udbetales. Skov- og Naturstyrelsen kan dog i særlige tilfælde godkende, at en bevoksning med hjemmehørende træarter konverteres til indførte træarter. Det vil være et krav i den forbindelse, at konverteringen er en opfølgning på en langsigtet plan for omstilling til naturnær skovdrift i en grøn driftsplan.

Hvis en eksisterende driftsplan eller lignende plan opfylder de stillede krav til modul A og B, vil en sådan driftsplan også kunne udløse den højere prioritering og det forhøjede tilskud.

Læs mere herom i vejledning nr. 2 om tilskud til foryngelse af nåletræsarealer.

Modul C: Plan for beskyttelse af naturværdier

Der ydes tilskud til at udarbejde en 10- eller 15-årig plan for beskyttelse og fremme af skovens naturværdier. Planen skal som minimum tage udgangspunkt i de registrerede nøglebiotoper (kort og status, modul A) og indeholde konkrete plejetiltag som beskytter (fastholder)

naturværdier eller ændrer på noget eksisterende - potentiel natur - så der opnås en anden (højere) naturværdi. Der stilles krav om minimum 1-2 konkrete beskrivelser af realiserbare projekter.

De naturbeskyttende tiltag i planen kan f.eks. være:

- at udlægge urørt skov,
- at genoptage drift af stævnings- eller græsningsskov,
- at bevare gamle træer til naturlig død og henfald,
- at genoprette naturlig hydrologi på skov- og naturarealer,
- at genoptage slåning eller afgræsning af f.eks. enge, overdrev og heder,
- at rydde uønsket opvækst på f.eks. enge, overdrev og heder.

Hvert plejetiltag skal beskrives, og relateres til den eller de enkelte afdelinger og litra i bevoksningslisten. Desuden skal arealerne indtegnes på kort over skoven.

Kobling til tilskudsordningen om særlig drift

Nærværende tilskudsordning er koblet til tilskudsordningen ”Tilskud til særlig drift” på følgende måder:

- En ansøgning om tilskud til særlig drift prioriteres højere, hvis ansøgningen er en opfølgning på en plan for beskyttelse af skovens naturværdier i en grøn driftsplan.
- Der ydes et forhøjet tilskud til en række plejetiltag under Særlig drift-ordningen, hvis plejen er en opfølgning på en plan for beskyttelse af skovens naturværdier i en grøn driftsplan.

Hvis en eksisterende driftsplan eller lignende plan opfylder de stillede krav til modul A og C, vil en sådan driftsplan også kunne udløse den højere prioritering og det forhøjede tilskud.

Læs mere herom i vejledning nr. 3 om tilskud til særlig drift.

Modul D: Plan for hensyn til fortidsminder, landskabelige værdier og friluftsliv

Der ydes tilskud til at udarbejde en 10- eller 15-årig plan for hensyn til skovens fortidsminder (kun vegetationspleje), landskabelige værdier og friluftsliv. Planen skal som minimum tage udgangspunkt i de registrerede oplevelsesrige landskabselementer og områder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder (kort og status, modul A) og indeholde minimum 1-2 konkrete beskrivelser af realiserbare projekter.

Hensynene til skovens fortidsminder, landskabelige værdier og friluftsliv kan f.eks. være:

- Rydning af kvas og slørende opvækst på fredede fortidsminder og andre kulturhistoriske spor som f.eks. højryggede agre, jernalderagre, gamle vejsystemer m.v.
- Rydning af uønskede træer og buske i udsigter, på særlige geologiske former eller ved markante gamle træer
- Anlæg af nye eller vedligehold af eksisterende vandre-, cykel-, og ridestier, grill- og bålpladser, shelters, borde/bænke, fugletårne, p-pladser og kortborde/informationstavler.

Hvert projekt skal beskrives, og relateres til den eller de enkelte afdelinger og litra i bevoksningslisten. Desuden skal projekterne indtegnes på kort over skoven.

Kobling til tilskudsordningerne om særlig drift og friluftsliv

Nærværende tilskudsordning er koblet til tilskudsordningerne ”Tilskud til særlig drift” og ”Tilskud til friluftsliv” på følgende måder:

- En ansøgning om tilskud til særlig drift eller friluftsliv prioriteres højere, hvis den er en opfølgning på en plan for hensyn til fortidsminder, landskabelige værdier og friluftsliv i en grøn driftsplan.
- Der ydes et forhøjet tilskud til en række plejetiltag under Særlig drift-ordningen samt projekter under Friluftsliv-ordningen, hvis plejen/projektet er en opfølgning på en plan for hensyn til fortidsminder, landskabelige værdier og friluftsliv i en grøn driftsplan.

Hvis en eksisterende driftsplan eller lignende plan opfylder de stillede krav til modul A og D, vil en sådan driftsplan også kunne udløse den højere prioritering og det forhøjede tilskud.

Læs mere herom i vejledning nr. 3 om tilskud til særlig drift samt vejledning nr. 4 om tilskud til friluftsliv.

Tilskudssatser

	Tilskud	Maksimalt tilskud
Modul A Målsætning, status og kort (Obligatorisk modul).	75 % af udgifterne	Nyregistrering 4000 kr. + 250 kr./ha
		Tillæg til driftsplan 2000 kr. + 125 kr./ha
Modul B Plan for omstilling til naturnær skovdrift (Valgfrit modul).	90 % af udgifterne	Uden lokalitetskortlægning 2000 kr. + 50 kr./ha
		Med lokalitetskortlægning 2000 kr. + 250 kr./ha
Modul C Plan for beskyttelse af naturværdier (Valgfrit modul).	90 % af udgifterne	2000 kr. + 50 kr./ha
Modul D Plan for hensyn til fortidsminder, landskabelige værdier og friluftsliv (Valgfrit modul).	100 % af udgifterne	1000 kr. + 20 kr./ha

Ved opgørelse af de tilskudsberettigede udgifter kan følgende udgifter medregnes:

1. Interne lønudgifter:

Løn til ansatte eller for eget arbejde.

Timesatsen for funktionærer budgetteres som bruttoårsløn (grundlag for beregning af feriepenge) divideret med 1600 arbejdstimer/år. Timesatsen for timelønnede budgetteres med fak-

tisk timeløn plus 25 %. Timesats for ejers eget arbejde sættes til, hvad en tilsvarende indsats for en lønnet medarbejder ville koste.

Der skal føres et timeregnskab for projektet i form af en dagbog, en uge- eller månedstimeseddel for ejer og hver medarbejder, som bidrager til at udarbejde den grønne driftsplan. Her skal den pågældende dagligt notere det antal timer, der anvendes på at udarbejde den grønne driftsplan.

Tilskudsberettigede lønudgifter skal kunne henføres direkte til udarbejdelse af den grønne driftsplan. Ved en evt. kontrol skal timesatsen kunne dokumenteres, og det førte timeregnskab skal kunne fremlægges, se afsnittet ”*Kontrol*”.

2. Udgifter til ekstern konsulentbistand

Udgifter til ekstern konsulentbistand skal kunne henføres direkte til udarbejdelse af den grønne driftsplan.

Begrænsninger

Der ydes *ikke* tilskud til:

- aktiviteter, der er påbegyndt eller gennemført inden ejer har modtaget tilsagn om tilskud.
- grønne driftsplaner, som er helt eller delvist finansieret ved hjælp af andre tilskud.
- grønne driftsplaner, hvor det samlede tilskud er mindre end 5.000 kr.
- moms, der refunderes til tilskudsmodtager.

Ansøgning om tilskud

Ansøgningskema

Ansøgningen kan udfyldes og indsendes digitalt eller i papirformat:

1. Digital ansøgning

Fra den 1. juli kan en digitale ansøgning kan udfyldes via Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside <http://www.skovognatur.dk/Skov/Privat/Tilskud/Baeredygtig/>, hvor man ledes hen på erhvervsportalen Virk.

Ansøger vil blive ledt gennem indtastningen trin for trin, og en række oplysninger vil blive indsat automatisk i ansøgningen. Samtidig vil ansøger få mulighed for at danne og tilknytte de nødvendige kortbilag. Man kan også tilknytte øvrige bilag eller danne følgebrev til indsendelse af bilag pr. brevpost.

Ansøgningen kan udfyldes på 3 forskellige måder:

- Ansøgningen udfyldes af ejer selv. Når ansøgningen er udfyldt, skal ejer "underskrive" med digital signatur, hvorefter ansøgningen indsendes automatisk. Hvis ansøger ikke har en digital signatur i forvejen, kan denne nemt og gratis bestilles på hjemmesiden: www.digitalsignatur.dk. Vær opmærksom på, at det tager ca. 2 dage at få en digital signatur tilsendt med posten. Ansøgningen kan også udfyldes på Virk uden digital signatur, men så skal man printe den ud og indsende den pr. brevpost.
- Ansøgningen udfyldes af en konsulent, som har en digital signatur. Når konsulenten har udfyldt og signeret ansøgningen på vegne af ejer, sendes en avis om ansøgningen pr. mail til ejer. Ejeren skal herefter logge på Virk via linket i mailen og "underskrive" ansøgningen med sin digitale signatur, hvorefter ansøgningen indsendes automatisk.
- Ansøgningen udfyldes af en konsulent, som har en digital signatur. Den digitale ansøgning vedhæftes en scannet fuldmagt fra ejer, som giver konsulenten ret til at ansøge digitalt på ejers vegne.

2. Ansøgning i papirformat

Ansøger kan vælge at benytte det fortrykte ansøgningskema til grøn driftsplan, som i udfyldt og underskrevet stand skal sendes til det regionale landsdelscenter, se adresser i bilag 2.

Ansøgningskemaet kan findes på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside <http://www.skovognatur.dk/Skov/Privat/Tilskud/Baeredygtig/> eller fås hos det regionale landsdelscenter. Ansøgningen udfyldes af ejeren eller dennes konsulent. Det er altid ejeren, som skal underskrive ansøgningen og herved afgive en erklæring om, at oplysningerne i ansøgningen er korrekte. Ejeren kan dog give en konsulent fuldmagt til at underskrive ansøgningen. Fuldmagten skal vedlægges ansøgningen.

En ansøgning skal indeholde følgende:

- Udfyldt ansøgningskema til grøn driftsplan.
- Oversigtskort, der viser beliggenhed af de aktuelle arealer.

Ansøgningsfrist

Den årlige ansøgningsfrist er **den 1. september**.

Behandling af ansøgninger

Skov- og Naturstyrelsen behandler ansøgningerne efter udløbet af hvert års ansøgningsfrist. Hvis styrelsen har spørgsmål til en ansøgning, vil ansøger blive kontaktet.

Hvis ansøgningen er særlig mangelfuld, kan den ikke behandles, og vil blive returneret til ansøger uden videre behandling.

På baggrund af sagsbehandling og prioritering af ansøgningerne, se afsnittet "*Prioritering af ansøgninger*", giver Skov- og Naturstyrelsen tilsagn eller afslag til en ansøgning.

Ansøger vil normalt få svar på en ansøgning ca. 3 måneder efter udløbet af ansøgningsfristen.

Prioritering af ansøgninger

Prioritering af ansøgningerne er nødvendig, hvis der samlet søges om tilskud for et større beløb end den afsatte bevilling til tilskudsordningen.

Prioriteringskriterierne er som følger:

- 1) Fredskovspligtige arealer prioriteres højere end skovbevoksede arealer uden fredskovspligt. Det betyder, at der først gives tilskud til ansøgninger, som udelukkende omfatter fredskovspligtige skove. Såfremt der herefter er en resterende bevilling, gives der tilskud til ansøgninger, som omfatter skove bestående af både fredskovspligtige arealer og skovbevoksede arealer uden fredskovspligt. Hvis der stadig er en resterende bevilling, gives tilskud til skovbevoksede arealer uden fredskovspligt.
- 2) En ansøgning om tilskud til grøn driftsplan prioriteres højere, jo flere af de 3 tilvalgsmoduler (B, C og D), som indgår i ansøgningen.

Hvis der er behov for yderligere prioritering, vil udarbejdelse af nye driftsplaner blive prioriteret højere end tillæg til eksisterende driftsplaner.

Udbetaling

Udbetaling af tilskud

Sammen med tilsagnsbrevet modtager ansøgeren en fortrykt indberetning. Denne indberetning skal ansøger indsende til Skov- og Naturstyrelsens regionale landsdelscenter, når den grønne driftsplan er udarbejdet i overensstemmelse med ansøgning og tilsagnsbrev.

Hvis det areal, der ydes tilskud til, ejes af flere personer, et selskab, en fond, en forening eller lignende, udbetales tilskud til den, der overfor Skov- og Naturstyrelsen kan godtgøre at repræsentere hele ejerkredsen.

I forbindelse med indberetningen oplyses de tilskudsberettigede udgifter på følgende måde:

- **Interne lønudgifter**

De interne lønudgifter oplyses på indberetningsskemaet i form af timesats (se beregning side 10-11) og antal timer for ejer og hver medarbejder, der har bidraget til at udarbejde den grønne driftsplan. Udgifterne skal være fordelt til de 4 moduler.

Skov- og Naturstyrelsen kan stille krav om, at indberetningen skal være ledsaget af en revisorerklæring underskrevet af en statsautoriseret eller en registreret revisor.

- **Udgifter til ekstern konsulentbistand**

Indberetningen skal vedlægges dokumentation for de tilskudsberettigede udgifter i form af (kopi af) faktura fra det konsulentfirma, som har udarbejdet driftsplanen. På fakturaen skal udgifterne være fordelt til de enkelte moduler, som den grønne driftsplan består af.

Indberetning skal indsendes senest:

2 år efter tilsagnet (dato på tilsagnsbrevet fra Skov- og Naturstyrelsen).

Hvis der ikke er indsendt indberetning inden ovennævnte frister, bortfalder tilsagnet uden videre.

Hvis Skov- og Naturstyrelsen kan godkende indberetningen, udbetales tilskuddet herefter til den konto, som oplyses af ansøgeren på indberetningen.

Ansøger skal ikke indsende den grønne driftsplan i forbindelse med udbetaling af tilskud. Skov- og Naturstyrelsen har adgang til at se driftsplanerne i forbindelse med kontrol af tilskud til bæredygtig skovdrift.

Hvis projektet ændres eller ikke gennemføres

Hvis projektet ikke kan eller ønskes gennemført som anført i ansøgningen, har ejeren pligt til at underrette landsdelscentret herom. Dette skal ske inden for 1 måned efter, at det står klart, at projektet ikke kan eller ønskes gennemført.

Hvis projektet ikke er påbegyndt, kan der søges om tilskud igen.

Tilsagn om tilskud bortfalder helt eller delvist, og udbetalt tilskud kan helt eller delvist kræves betalt tilbage med tillæg af renter, hvis ansøgerens oplysninger er upræcise, fejlagtige, utilstrækkelige, eller der er fortiet oplysninger af betydning for afgørelsen. Der vil i grove tilfælde kunne idømmes straf. Loven og bekendtgørelsen indeholder de nærmere regler herom.

Skattemæssige forhold

Skov- og Naturstyrelsen indberetter udbetalt tilskud til *SKAT* som skattepligtig B indkomst.

Ejerskifte for arealer med tilskud

Når et areal med tilsagn om tilskud overgår til en ny ejer, vil den nye ejer kunne overtage rettigheder og pligter ifølge tilsagnet ved en skriftlig erklæring. Ejer skal selv rette henvendelse herom til Skov og Naturstyrelsens lokale tilskudsenhed (s.21).

Ved salg af arealet til en offentlig myndighed m.v. eller en person, der ikke opfylder betingelserne for at få tilskud, bortfalder tilsagn om fremtidige udbetalinger.

Kontrol

Der vil blive foretaget stikprøvekontrol. Skov- og Naturstyrelsen eller den, som Skov- og Naturstyrelsen bemyndiger dertil, har adgang til f.eks. at besigtige arealer, se timeregnskab, se driftsplaner og registreringer, hvortil der er givet tilsagn om tilskud.

Kontrolbesøg vil blive varslet på forhånd. Efter EU reglerne må der dog kun gives et varsel på 48 timer forud for kontrolbesøget.

Ansøger eller dennes stedfortræder har pligt til at ledsage kontrolpersonalet og bistå ved kontrollen, - bl.a. ved at fremlægge det nødvendige dokumentationsmateriale.

I forbindelse med stikprøvekontrollen vil det blive kontrolleret, om de afgivne oplysninger i ansøgningsskema eller indberetning er korrekte. Det påhviler ejer/ansøger at kunne dokumentere oplysningerne, herunder evt. anvendt timesats for ejers eller ansattes arbejde.

Hvis det viser sig, at ansøger har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger eller der foreligger andre forhold, der gør at et tilsagn om og/eller udbetaling af tilskud er sket på et forkert grundlag, kan Skov- og Naturstyrelsen kræve tilskud helt eller delvist tilbagebetalt eller lade tilsagn helt eller delvist bortfalde.

Træffes afgørelse om tilbagebetaling, anses det krævede beløb som forfaldent 3 uger efter brevdatoen for underretning om afgørelsen. Fra denne dag forrentes beløbet i overensstemmelse med renteloven.

Der vil i grove tilfælde kunne idømmes straf. Skovloven og bekendtgørelsen om tilskud til fremme af bæredygtig skovdrift indeholder de nærmere regler herom.

Derudover kan der blive tale om udelukkelse fra tilskud. I henhold til art. 72 stk. 1 i Kommissionens forordning nr. 817/2004 kan Skov- og Naturstyrelsen beslutte, at en ansøger udelukkes fra fremtidige tilsagn om tilskud, hvis ansøgeren med forsæt eller ved grov uagtsomhed har afgivet urigtige oplysninger af betydning for modtagelse af tilskud. Udelukkelsen, der omfatter alle tilskud under skovloven og stormloven, sker for det pågældende kalenderår, hvis der er tale om grov uagtsomhed, mens udelukkelse også sker for det følgende år, hvis de urigtige oplysninger er afgivet med forsæt.

Retsgrundlag

De relevante retsregler for tilsagn om tilskud til bæredygtig skovdrift fremgår af:

Lov om skove (Lov nr. 453 af 9. juni 2004).

Bekendtgørelse nr. 457 af 7. maj 2006 om tilskud til fremme af bæredygtig skovdrift.

Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999 af 17. maj 1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL).

Kommissionens forordning (EF) nr. 817/2004 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL).

Kommissionens forordning (EF) nr. 796/2004 af 21. april 2004 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem som omhandlet i Rådets forordning (EF) nr. 1782/2003 om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere.

Bilag 1: Nøglebiotoper

Sluttede bevoksninger:

- bøgeskov med flere etager og dødt ved
- gammel løvskov, tydeligt "overmoden" (f.eks. bøgeskov nær sammenbrud)
- kontinuert skov (skov med rig bundflora)
- blandingsløvskov med flere etager og dødt ved
- lindeskov (sluttet skov med lind på gammel løvskovbund)
- gammel nåleskov (mindst 100-årig gran/fyr med bundvegetation og naturforyngelse)
- stævningsskov
- græsningsskov
- skovbryn (kun naturmæssigt værdifulde skovbryn)

Krat:

- egekrat
- andre løvkrat (f.eks. birk, hassel, pil eller blanding)

Skovsumpe:

- ellesumpe
- askesumpe
- birkesumpe
- andre træbevoksede sumpe (f.eks. pil og blandingskov)

Vådområder:

- søer og damme
- moser
- kildevæld
- vandløb (mere eller mindre naturligt)
- strandeng/ strandrørsump

Lysåbne miljøer:

- overdrev
- enge (f.eks. gamle skovenge med engflora/sommerfugle og ±græsning /slåning)
- hede- og klitarealer

Andet:

- gamle stengærder, jorddiger og kulturspor, der kræver hensyn for at bevares
- voksesteder for fredede og rødlistede plante- og dyrearter

De enkelte nøglebiotoper (på nær hede- og klitarealer) er beskrevet i Skov- og Naturstyrelsens publikation: *Nøglebiotoper i skov - billedkatalog*, som findes på www.skovognatur.dk under udgivelser fra år 2000.

Bilag 2: Registrering af landskabsværdier

Oplevelsesrige landskabslementer:

Landskabslementer er forskellige natur- og menneskeskabte enkeltdele i landskabet, f.eks. terrænformationer, vandområder, skove, naturområder, hegn, markfelter, bebyggelser, veje og ledningsanlæg. Landskabslementer kan betragtes som landskabelige byggesten, der tilsammen skaber landskabskarakteren.

De oplevelsesrige landskabslementer har betydning som orienteringspunkter i landskabet og kan være centrale for landskabsoplevelsen. Sådanne enkeltelementer kan være sårbare overfor ændringer i landskabskarakter, som kan sløre eller dominere den visuelle sammenhæng til elementet, f.eks. ved beplantning.

Eksempler på landskabslementer:

- Markant træ
- Markant sten
- Allé
- Gamle skovbryn

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder:

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder vil typisk knytte sig til områder, der fremstår som noget markant og særligt indenfor et landskabskarakterområde, men kan i nogle tilfælde, f.eks. et velbevaret herregårdslandskab, knytte sig til hele karakterområdet.

Særlige visuelle oplevelsesmuligheder vil typisk knytte sig til nedenstående landskabelige forhold og vil ofte være en kombination af flere af de nævnte forhold.

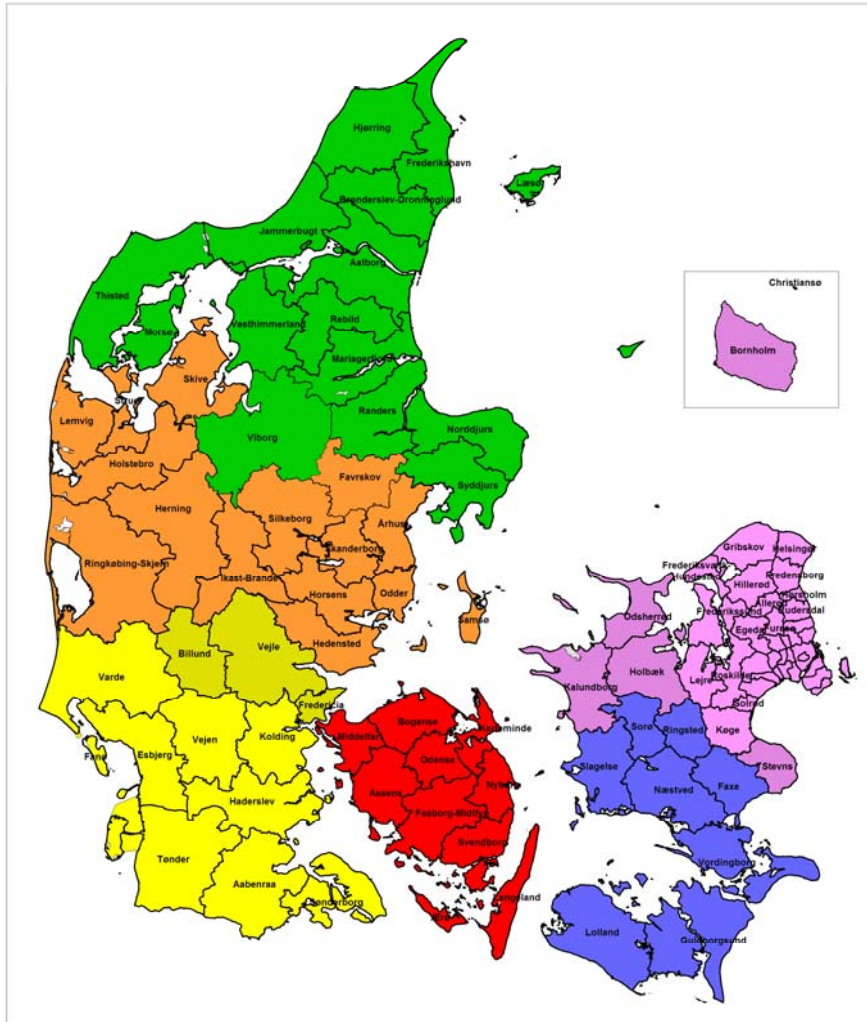
- Geologiske lokaliteter, markante terrænformer og vandelementer
- Særligt tydelige kulturbetingede elementer i landskabskarakteren f.eks. et stengærde
- Særligt tydeligt samspil mellem naturgrundlag og kulturskabte elementer
- Særlige rumlige forhold i landskabet som f.eks. ådale
- Oplevelsesrige enkeltelementer af betydning som orienteringspunkter
- Markante udsigter, visuelle relationer til naboområder f.eks. i kystområder

Der er høj grad af sammenfald mellem de oplevelsesrige delområder og enkeltelementer. I vurderingen af de særlige visuelle oplevelsesmuligheder tages stilling til om de ovenfor nævnte landskabelige forhold betinger, at der knytter sig særlige visuelle oplevelsesmuligheder til et område. Eksempler på områder med særlige visuelle oplevelsesmuligheder:

- Bøgesøjlehal
- Troldekov
- Lysning
- Udsigt
- Holme af gl. løvtræ i nåleskov
- Slugt
- Markant bakke

Spørgsmål rettes til Skov og Naturstyrelsens lokale tilskudsenheder.

Bilag 3: Oversigt over Skov- og Naturstyrelsens tilskudsenheder

■ **Himmerland**

Moskovgård, Møldrupvej 26
9520 Skørping
Tlf. 98 39 10 14
E-mail: Himmerland@sns.dk

■ **Søhøjlandet**

Vejlbo, Vejlsøvej 12
8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 08 44
E-mail: Soehoejlandet@sns.dk

■ **Vadehavet**

Skovridervej 1, Lindet
6510 Gram
Tlf. 74 82 61 05
E-mail: Vadehavet@sns.dk

■ **Fyn**

Sollerupgård, Sollerupvej 22, Korinth
5600 Fåborg
Tlf. 62 65 17 77
E-mail: Fyn@sns.dk

■ **Storstrøm**

Egehus, Hannenovvej 22, Tingsted
4800 Nykøbing F.
Tlf. 54 43 90 13
E-mail: Storstroem@sns.dk

■ **Nordsjælland**

Ostrupgård, Gillelejevej 2B
3230 Græsted
Tlf. 48 46 56 00
E-mail: Nordsjaelland@sns.dk

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.